

לקוטי תורה • פרשת צו • מאמר 11

הים ראה וינוס כו'

”הים ראה וינוס”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/likutei-torah/tzav/11](https://likuteitorah.com/he/likutei-torah/tzav/11)

הים ראה ויננס כו'. ההרים רקדו כאילים כו'. והנה צ"ל למה ההרים רקדו והים ראה ויננס.

"הים ראה ונס" כו'. "ההרים רקדו כאילים" כו'. כעת עלינו להבין מדוע ההרים רקדו והים ראה ונס.

ובשל"ה [ובשני לוחות הברית] במסכת פסחים שלו פי' כי הניסה הוא העבודה מיראה והריקוד הוא העבודה מאהבה. והוא בחי' שר ובחי' עבד.

השל"ה, במסכת פסחים שלו, מסביר שהנסיגה מבטאת עבודה מתוך יראה, ואילו הריקוד מבטא עבודה מתוך אהבה. אלו בחינת שר ובחינת עבד.

והנה בהתגלות המלך אזי בחי' שר שעבודתו בשמחה תגדל שמחתו וזהו ההרים שהם מדות דאצילות שמשם שרש הנשמות הנק' אחים למקום כשר לפני המלך ולכן רקדו.

כאשר המלך מתגלה, שמחתו של השר, שעבודתו נעשית בשמחה, גדלה עוד יותר. זהו "ההרים" — המדות של אצילות, שממנה שורש הנשמות הנקראות "אחים" למקום, בדומה לשר לפני המלך; ולכן הן רקדו.

ובחי' עבד שעבודתו ביראה אזי בהתגלות המלך תפול האימה והפחד ביותר וזהו הים שמשם שרש בחי' כעבד לפני המלך ראה ויננס כו'

ואילו אצל בחינת העבד, שעבודתו מתוך יראה, כאשר המלך מתגלה האימה והפחד מתגברים עוד יותר. זהו "הים", שממנו שורש בחינת "כעבד לפני המלך": הוא "ראה ונס" כו'.

(ועמ"ש מענין שר ועבד סד"ה רני ושמחי בת ע"ש בד"ה הנה בת כו'. ועיין רבות בשלח פכ"א מפני מה אתה בורח אמר לו הים מפני אלוה יעקב מפני יראתו של הקב"ה והוא ע"ד וירא

(ועיינו במה שנכתב על שר ועבד בסוף המאמר המתחיל "רני ושמחי בת"; ראו שם, במאמר המתחיל "הנה בת" כו'. ועיינו גם במדרש רבה, בשלח, פרק כ"א: "מפני מה אתה בורח?" אמר לו הים: "מפני אלוה יעקב", מפני יראתו של הקדוש ברוך הוא. והדבר הוא על דרך "וירא"

העם וינועו ויעמדו מרחוק, ועיין עוד מענין הים ראה ויננס ברבות במדבר פרשה א' דר"ט ג' ובפ' עקב גבי אתה עובר היום את הירדן דף רצ"ב ג'. מקץ ס"פ פ"ז [פרק ז'] זח"ב [זהר חלק ב'] מ"ט סע"א [סוף עמוד א] ר"ל [רוצה לומר] ע"ב).

העם, וינועו ויעמדו מרחוק". ועיינו עוד בנושא "הים ראה ונס" במדרש רבה, במדבר, פרשה א', דף ר"ט, עמוד ג'; ובפרשת עקב, על הפסוק "אתה עובר היום את הירדן", דף רצ"ב, עמוד ג'. מקץ, סוף פרק פ"ז. וזהר חלק ב', מ"ט, סוף עמוד א'; ר"ל ע"ב).

ולהבין זה בתוספת ביאור הנה מתחלה יש להקדים ענין שביעי של פסח שבו נקרע הים ומבואר בפע"ח [בפרי עץ חיים] שהוא ג"כ ענין לידת הנשמות.

כדי להבין זאת בהרחבה, יש להקדים תחילה את עניינו של שביעי של פסח, שבו נקרע הים; ובפרי עץ חיים מוסבר שזהו גם ענין לידת הנשמות.

וז"ש [וזהו שכתוב] ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים. והענין כי נשמות ישראל עלו במחשבה ואז נק' אחים ורעים להקב"ה.

זהו [פירוש] הכתוב: "ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים". הענין הוא שנשמות ישראל עלו במחשבה, ואז הן נקראות "אחים ורעים" להקדוש ברוך הוא.

ופי' אחים ורעים היינו להיות כי קוב"ה [קודשא בריך הוא] הוא בחינת אור א"ס ב"ה כשמלוכש במדות דאצילות

פירוש "אחים ורעים" הוא כך: הקדוש ברוך הוא הוא בחינת אור אין סוף, כפי שהוא מלוכש במדות של אצילות;

כי א"ס ב"ה בעצמו לאו מכל אינון מדות איהו כלל ולא יתכן על העצמות קריאת שם כלל אלא רק על בחי' התגלותו ואז נק' הוי' יו"ד חכמה ה' בינה כו'.

כי אין סוף עצמו אינו שייך כלל לאף אחת מן המדות הללו, ואין אפשרות לקרוא לעצמות שם כלשהו, אלא רק לבחינת ההתגלות שלו; ואז הוא נקרא הוי': יו"ד היא חכמה, ה"א היא בינה, וכן הלאה.

2 והנה ס"ר נשמות ישראל שנמשכים מס"ר אותיות המחשבה נק' אחים לקוב"ה [לקודשא בריך הוא] שהם המדות וכמו עד"מ במחשבת שכל שהאותיות הם כעצם א' עם מהות השכל שבתוכם

והנה, שש מאות אלף נשמות ישראל, הנמשכות משש מאות אלף אותיות המחשבה, נקראות "אחים" להקב"ה, כלומר למדות; בדומה לכך, במחשבה על רעיון שכלי, האותיות הן מהות אחת עם עצם השכל שבתוכם,

וכן מחשבת המדות עם המדות כו' ואז הם בחי' אלקות ממש כי באצילות איהו וחיוהי וגרמוהי חד כמ"ש במ"א

וכך גם מחשבת המדות עם המדות וכו'. ואז הן בבחינת אלקות ממש, כי באצילות "הוא, חיותיו וכליו אחד", כפי שמבואר במקום אחר

(ועמ"ש בפ' יתרו בד"ה זכור את יום השבת ובד"ה אני ישנה גבי רעיתי ובד"ה שחורה אני גבי בנות ירושלים וע"פ ושמתי כדכד)

(וראו מה שנכתב בפרשת יתרו, במאמר המתחיל "זכור את יום השבת"; ובמאמר המתחיל "אני ישנה", בעניין "רעיתי"; ובמאמר המתחיל "שחורה אני", בעניין "בנות ירושלים"; ועל הפסוק "ושמתי כדכד").

ובכדי שתתהווה הנשמה בבחי' יש להיות בחי' נברא שהוא בחי' נפרד מאין ממש שהרי בהיותה באצילות היא בחי' אלקות ממש כי גם מה שנקרא בשם אותיות מחשבה הכל לשכך האזן.

וכדי שהנשמה תתהווה כיש, בבחינת נברא, כלומר כדבר נפרד, יש מאין ממש — שהרי בהיותה באצילות היא אלקות ממש — צריך להיות בה שינוי; שכן גם הכינוי "אותיות המחשבה" אינו אלא לשבר את האזן.

אבל כי לא מחשבותי מחשבותיכם כתיב הוא ע"י מדת מלכותו ית' (וכמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] בד"ה איהו וחיה) (וחיה)

אבל נאמר: "כי לא מחשבותי מחשבותיכם". [הדבר] נעשה באמצעות מדת מלכותו ית' (כפי שמבואר באגרת הקודש, באגרת המתחילה "איהו וחיה"),

שהיא הנק' לבוש להעלים ולהסתיר עד שיוכל להיות בחי' יש וכמ"ש ה' מלך גאות לבש כי מדת המלוכה היא הלבוש הגורם להיות התהוות היש

שהיא הנקראת "לבוש", כדי להעלים ולהסתיר עד שתיתכן בחינת יש; וכמו שנאמר: "ה' מלך גאות לבש". מדת המלכות היא הלבוש הגורם להתהוות היש,

כי אין מלך בלא עם והיינו נפרדים דוקא שעליהם יתכן המלוכה להיות בבחי' התנשאות עליהם והם יהיו באימה כו' שהרי על מאה בנים לא יקרא האב מלך.

כי "אין מלך בלא עם" — כלומר, דווקא על נבראים נפרדים יכולה לחול מלכות, כשהמלך מתנשא עליהם והם עומדים באימה ממנו וכו'; שהרי על מאה בנים אין האב נקרא מלך.

ולכן נק' המלי' ים. (ועמ"ש בד"ה מי מנה עפר יעקב בענין והים עליהם מלמעלה). כי

ולכן נקראת המלכות "ים". (וראו מה שנכתב במאמר המתחיל "מי מנה עפר יעקב", בעניין "והים עליהם מלמעלה"). כי

הנה כל מה שיש ביבשה יש בים רק שאין נראין לעין כי מי הים מכסים עליהם, וכך למעלה

כל מה שיש ביבשה נמצא גם בים, אלא שאינו נראה לעין, מפני שמי הים מכסים עליו. כך גם למעלה:

הנה אותיות יהי אור יהי רקיע המחיה את כל העולמות הם באצילות והים שהוא המלי' מכסה עליהם בלתי יתגלו

האותיות של "יהי אור" ושל "יהי רקיע", המחיות את כל העולמות, נמצאות באצילות; והים, שהוא מלכות, מכסה עליהן, כדי שלא יתגלו

לנבראים המתהווים מהם שאם היו מתגלים היה הגשמיות בטל ברוחניות כמשל ביטול זיו השמש במאור עצמו ואינו נראה ליש אלא במקום שאין המאור נראה כו'.

לנבראים המתהווים מהן. אילו היו מתגלות, הגשמיות הייתה מתבטלת ברוחניות, בדומה לביטול זיו השמש בתוך המאור עצמו, שם אינו נראה כמציאות בפני עצמה, אלא רק במקום שבו המאור אינו נראה, וכו'.

כך גשמיות המתהווה היה בטל למקורו הוא רוחניות המהוה וא"א להיות מציאת נשמה ומלאך שהם בחי' נפרדים רק שהם באהבה כו' אלא כשאין האלקות בגילוי בראי' [בראיה] ממש.

כך גם הגשמיות המתהווה הייתה מתבטלת למקורה, הרוחניות המהוה אותה; ולא הייתה יכולה להתקיים נשמה או מלאך, שהם ישויות נפרדות, גם אם הם אוהבים את ה', וכו', אלא כאשר האלקות אינה גלויה לעין ממש.

והעלם והסתתר זה הוא ע"י המלי' כי זה כלל גדול שהמלי' היא הגורמת להיות בחי' יש כנ"ל ונקי' לכך אימא תתאה

ההעלם והסתתר הזה נעשים באמצעות מלכות, שכן זהו כלל גדול: מלכות היא הגורמת להיווצרות בחינת יש, כפי שהוסבר לעיל. משום כך היא נקראת "אימא תתאה",

מטרוניתא אם אם הבנים כמ"ש בסש"ב [בספר של בינונים] בשם הזהר (ועמ"ש בביאור ע"פ יונתי בענין יפתי ובמ"א ע"פ למען תירא לקמן בפי' ואתחנן).

"מטרוניתא", "אם", "אם הבנים", כפי שנכתב בספר של בינונים [התניא] בשם הזוהר. (וראו מה שנכתב בביאור על הפסוק "יונתני", בעניין "יפתי"; ובמקום אחר, על הפסוק "למען תירא", להלן בפרשת ואתחנן).

ולכן הנשמה היא בבחי' עיבור במלי' כי בשמע"צ [בשמיני עצרת] שאומרים מוריד הגשם נמשכים הנשמות ברחם הנוק' [הנוקבא] ושוהים שם ז' חדשים עד ז' של פסח זמן הלידה.

לכן הנשמה נמצאת במצב של עיבור בתוך מלכות: בשמיני עצרת, כשאומרים "מוריד הגשם", הנשמות נמשכות אל רחם הנוקבא, ונשארות שם שבעה חודשים, עד היום השביעי של פסח, זמן הלידה.

עד"מ בגשמיות שלהיות התהוות מהות ולד מן הטפה צ"ל עיכוב ושיהוי ז' חדשים ברחם הנוק' [הנוקבא] שבמשך זמן זה ע"י שאוכל ושותה ממה שאמו אוכלת ושותה ונמשך בו חיות עד שעושהו להיות יש.

למשל בגשמיות: כדי שמהות של ולד תתהווה מן הטיפה, נחוצים עיכוב ושהייה של שבעה חודשים ברחם הנוקבא. במשך הזמן הזה, באמצעות המזון והשתייה שהוא מקבל ממה שאמו אוכלת ושותה, נמשכת בו חיות, עד שהיא עושה אותו ליש.

כך הנשמה דאצ"י שהיא בחי' אין בכדי שתתהווה להיות בחי' יש הוא ע"י שמתעכבת ברחם הנוק' [הנוקבא] ושוהה שם ז' חדשים ואוכלת ושותה כו' שנמשך שם אורות עליונים.

כך גם נשמת אצילות, שהיא בבחינת אין: כדי שתתהווה ותהיה בבחינת יש, עליה להתעכב ברחם נוקבא ולשהות שם שבעה חודשים, ולאכול ולשתות וכו' — כלומר, שנמשכים שם אורות עליונים.

והנה בז' של פסח הוא לידת הנשמות. והענין כי בכדי שיהיה בחי' לידה ופתיחת הרחם להיות הנשמה יוצאת מן ההעלם לגילוי צ"ל המשכה והארה במדת המלי' מלמעלה מהשתלשלות

והנה, ביום השביעי של פסח היא לידת הנשמות. והענין הוא שכדי שתהיה לידה ויפתח הרחם, כך שהנשמה תצא מן ההעלם אל הגילוי, צריכה להיות המשכה והארה במידת מלכות מלמעלה מסדר ההשתלשלות.

(וכמ"ש במ"א ע"פ מאמר הזהר פ' פינחס דרמ"ט בענין כאיל תערוג. ועמ"ש במ"א ע"פ למילדות העבריות אשר שם האחת שפרה פ"י ה' אחת היינו ה' ראשונה דשם הוי' שבה ועל ידה נמשך כח הלידה, (וכפי שמבואר במקום אחר על הפסוק שבזוהר, פרשת פינחס, דף רמ"ט, בענין "כאיל תערוג". ועיינו גם במה שנכתב במקום אחר על הפסוק "למילדות העבריות אשר שם האחת שפרה": פירושו "ה' אחת" — ה"א אחת, כלומר, ה"א הראשונה בשם הוי', שבה ועל ידה נמשך כוח הלידה;

וביאור ענין זה יובן ממ"ש ר"פ לך לך בענין ה' שנתוסף לאברם שיהא נק' אברהם כו' ע"ש).

וביאור הענין יובן ממה שנכתב בתחילת פרשת לך לך, בענין הה"א שנוספה לאברם כדי שייקרא אברהם וכו'; עיינו שם).

וזהו מ"ש ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה כי ע"פ השתלשלות משכל למדות עד ממחשבה לדבור א"א להיות המשכה מבחי' האין בבחי' היש אלא ע"י גילוי הארת הסובב שמקיף לאבי"ע [לאצילות בריאה יצירה עשיה] שכולם שוים קמ"י [קמיה].

וזהו פירוש הכתוב: "ויולך ה' את הים ברוח קדים עזה". כי לפי סדר ההשתלשלות, מן השכל למדות ובהמשך מן המחשבה לדיבור, אי אפשר שתהיה המשכה מבחינת אין לבחינת יש אלא באמצעות גילוי הארה של סובב כל עלמין, המקיף את אצילות, בריאה, יצירה ועשיה, שכולן שוות לפניו.

וז"ש [וזהו שכתוב] רוח קדים כו' שעייז היה קי"ס [קריעת ים סוף] כי הים המכסה ומסתיר אינו אלא בבחי' השתלשלות

וזהו פירוש "רוח קדים" וכו': באמצעותה היה קריעת ים סוף, שכן הים המכסה ומסתיר קיים רק בבחינת ההשתלשלות,

אבל בגילוי הארה שלמעלה מהשתלשלות הפך מים ליבשה כו'. וז"ש [וזהו שכתוב] בזהר מה תצעק אלי בעתיקא תליא מילתא שמשם נמשך הכח להיות בחי' לידה.

אבל בגילוי הארה שלמעלה מההשתלשלות נהפך הים ליבשה וכו'. וזהו שכתוב בזהר: "מה תצעק אלי? בעתיקא תליא מילתא" — שהכוח לכך שתהיה לידה נמשך משם.

3 והנה בגילוי הארה זו אזי ההרים רקדו כו'. הרים הם חג"ת [חסד גבורה תפארת]. וגבעות חג"ת [חסד גבורה תפארת] דבריאה או נה"י [נצח הוד יסוד] דאצי". ולהיות שהם למעלה מבחי' ים שהוא הצמצום כנ"ל.

והנה, עם גילוי הארה זו, "ההרים רקדו" וכו'. "הרים" הם חסד, גבורה ותפארת; ו"גבעות" הן חסד, גבורה ותפארת של בריאה, או נצח, הוד ויסוד של אצילות. ומכיוון שהם למעלה מבחינת "ים", שהוא הצמצום, כפי שהוסבר לעיל,

לכן רקדו כאילים שבגילוי אור הסובב נכללו כביטול נר בפני אבוקה והיינו שהאורות דתיקון המלוכשיי [המלוכשים] בכלים נסתלקו מן הכלים ונכללו באור זה המקיף כנ"ל.

לכן הם "רקדו כאילים": עם גילוי סובב כל עלמין הם נכללו בו, כביטול של נר בפני אבוקה. כלומר, האורות דתיקון, המלוכשים בכלים, הסתלקו מן הכלים ונכללו באור מקיף זה, כפי שהוסבר לעיל.

והגם שגם מדי שבת בשבתו יש עליות העולמות אך הכל מדרגא לדרגא עשיי [עשייה] ביצירה ויצי' [ויצירה] בבריאה כו' ונק' הילוך.

ואף שבכל שבת ושבת יש גם כן עליות של העולמות, הרי הכול מדרגה לדרגה — עשיה ליצירה, ויצירה לבריאה וכו' — ועלייה זו נקראת הילוך.

אבל הריקוד הוא עלִי [עליה] הגדולה שלא בהדרגה כלל דהיינו באור הסובב כנ"ל. כאילים שאין בהם דעת ושרש בחי' זו הוא למעלה מהדעת (עמ"ש בד"ה ותוסף אסתר בענין מה קול גדיא כו' ע"ש)

אבל ריקוד הוא עליה גדולה שאינה נעשית בהדרגה כלל, היינו באור המקיף, כפי שהוסבר לעיל. "כאילים", שאין בהם דעת; ושרש בחינה זו הוא למעלה מהדעת. (ראו מה שנכתב במאמר המתחיל "ותוסף אסתר", בעניין "מה קול גדיא" וכו'; עיינו שם).

אבל הים סופא דכל דרגין המסתיר ומעלים וכשראה גילוי אור הסובב לא הי' [היה] יכול להתכלל בו כנר בפני אבוקה כמו ההרים שהרי הוא המעלים

אבל הים, שהוא "סופא דכל דרגין", המסתיר ומעלים, כאשר ראה את גילוי האור המקיף לא היה יכול להיכלל בו, כביטול של נר בפני אבוקה, כפי שנכללו ההרים, שהרי הוא עצמו המעלים;

לכן וינוס העברת והסתלקות ההעלם והוא עדי"מ באדם שבהשתלשלות משכל כו' עד לדבור אבל כשנופל ריבוי אור שלמעלה מהשכל אזי נפסק הדיבור ואישתק.

לכן "וינוס" — ההעלם הועבר והסתלק. הדבר דומה לאדם, שהשתלשלות כוחותיו היא מן השכל וכו' ועד לדיבור; אבל כשנופל עליו ריבוי אור שלמעלה מן השכל, הדיבור נפסק והוא משתק.

וז"ש [וזהו שכתוב] משה כבד פה וכן צלותא בחשאי כו' (ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי כו' בענין מ"ב מסעות ומ"ט ימים דספירת העומר).

וזהו שנאמר על משה "כבד פה", וכן "צלותא בחשאי" וכו'. (וראו מה שנכתב בביאור על הפסוק "אלה מסעי" וכו', בעניין מ"ב המסעות ומ"ט ימי ספירת העומר.)

וכ"ז [וכל זה] מלפני אדון חולי ארץ גילוי אור הסובב כנ"ל ההפכי הצור וחלמיש מוציא איש להיות אגם מים

וכל זה היה "מלפני אדון חולי ארץ" — גילוי האור המקיף, כפי שהוסבר לעיל; הוא הפך את הצור ואת החלמיש, המוציאים איש, להיות "אגם מים",

דהיינו מגבורה לחסד שנתבטלו ממציותם וכנודע בענין עושה שלום בין מיכאל כו'. וכ"ז [וכל זה] היה בפסח אשר פסח ה' בחי' דלוג בלא אתעדל"ת [אתערותא דלתתא] מדלג על ההרים כו'.

כלומר, מגבורה לחסד, שכן הם התבטלו ממציותם, כידוע בעניין "עושה שלום" בין מיכאל וכו'. וכל זה היה בפסח, כאשר ה' "פסח" — בחינה של דילוג, ללא אתערותא דלתתא — "מדלג על ההרים" וכו'.

אבל אח"כ מצות ספירת העומר מ"ט יום ממחרת השבת הוא בחי' אתערותא דלתתא ועי"ז היה אח"כ בשבועות פנים בפנים מתן תורה.

אבל לאחר מכן, מצוות ספירת העומר, ארבעים ותשעה ימים "ממחרת השבת", היא בחינת אתערותא דלתתא; ועל ידה היה לאחר מכן, בשבועות, "פנים בפנים" — מתן תורה.

(ועמ"ש עוד מענין הים ראה וינוס בביאור ע"פ במדבר סיני באהל מועד ע"פ המדרש רבה במדבר פרשה א' ע"פ הים ראה וינוס ע"ש):

(ועיינו עוד בעניין "הים ראה וינוס" בביאור על הפסוק "כמדבר סיני באהל מועד", על פי מדרש רבה, במדבר, פרשה א', על הפסוק "הים ראה וינוס"; עיינו שם).

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/likutei-torah/tzav/11

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק